

Temne jelše obraščajo breg in stikajo veje nad vodo. Toda veje niso več zelene, oddale so listje in žuboreči valčki so jim je odnesli naprej.

Dolgo so se ustavljale. Nikakor jim ni hotelo priti na um, da je že čas otresti se listja. Poskusile so kljubovati celo slani. Slana je res huda tetka, pa maloobčutnega listja jelš le ni mogla usušiti. Vkljub vsemu zmrzovanju je ostalo zeleno. No, tako ni moglo ostati. Morale so se ukloniti; hočeš, nočeš so oddale še zeleno listje v potokovo strugo.

Nekaka otožnost napolni človeka, ako gleda odpadajoče listje. Zazdi se mu, da vsa narava umira, da jemlje slovo in da drhti pred mrzlo zimo.

Pa tudi z vzvišenimi mislimi te more navdati to odpadanje. Zdi se ti, da so drevesa sedaj, ko so še iznebila teže — sadja in listja, nekako prosta in svobodno zopet iztezajo vitke veje proti nebu. Kakor duhovi molé žalostni vrhovi nad golo naravo in še človeka dvigajo nad oblake, tja, kjer je njegov pravi dom.

Krog in krog vlada mirna, sveta tihota, nič se ne gane; le sedaj pa sedaj začivka zaostala ptica-selivka mej vresjem ali za posekanim hrastovim deblom.

Stánon.

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

XI. Na delo.

Gedenkrat sem že govoril o delu, in sicer o duševnem, ko sem vam priporočal pridno rabo knjig. Danes pa pride na vrsto telesno delo, delo s telesnimi močmi. Vem, da mi ugovarjate od vseh strani, da vendar ni delo sreča mladinskih let, in gotovo se jezite name, da izbiram pod tem zaglavjem predmete, ki spadajo najmanj v srečo mladinskih let. A potrpite vendar, da vse izgovorim, morda se še sprijaznimo; saj to itak veste, da bi se ne razdvojil z vami rad pred koncem leta. Sevé, takrat ste bili veseli, ko sem vam opisal srečo pri jedi, a ne veste, da pravi pregovor: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé“. In ta izrek potrди tudi veliki apostol Pavel. Torej je moralo priti tudi delo na vrsto.

Delo je uporaba dušnih ali telesnih sil s tem namenom, da doseže človek kaj koristnega zase ali za druge. Ako rabimo duševne sile, je delo duševno, ako telesne, pa telesno. Kajpada ne moremo delati telesnega dela brez duševnega, ker pri vsakem delu moramo imeti namen ali smoter, ki izvira iz pameti in prevdarka.

V raju je bilo delo še čisto prijetno, res prava zabava Adamu in Evi. A to je bilo le pred grehom, po grehu pa je izgovoril pravični Bog one besede, ki so tečaj vsemu človeštvu in njegovi usodi: »*V potu svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v semljo, iz katere si vset.*«

S temi besedami je Bog določil usodo vseh ljudij. Odslej se morajo vsi ljudje truditi in delati na ta ali oni način; največ ljudij pa zadeva ona kazen, ki pravi: „v potu svojega obraza boš jedel kruh.“ Tako se je godilo v vseh dôbah in se bo, dokler bo svet stal. Zato je gotovo sreča mladinskih let,

ako se privadimo že takoj v nežni mladosti dela. S tem dobimo veselje do dela, katerega ne izgubimo vse dni svojega življenja.

V stari dôbi pred Kristusom so opravljali večinoma telesna dela sužnji. Tako posebno pri Grkih, Rimljanih in drugih azijskih rodovih. Tako daleč je prišlo, da so menili bogati Rimci, da je delati sramotno, da morajo delati le sužnji, ki niti ljudje niso, ampak živina. Sami so se pečali le z duševnim

delom, z branjem pesnikov, pisateljev ali modroslovcev. To zabavo so imenovali „schola“, ki pomeni prav za prav brezdclje, počitek. Torej so se učili stari Rimci in Grki za zabavo.

V tem oziru naj bi bili vam v zgled, moji mladi učenjaki, da ne boste smatrali šole za Bog vé kakšno breme ali nesrečo.

Ko je pa Kristus pōsvetil delo s svojim vzgledom, zadobilo je delo svojo veljavo in moč. Sužnji so se znova cenili kot ljudje, kot plemeniti in občudovanja vredni ljudje, ki trdo delajo za svoje gospodarje: razlika mej njimi in gospodarji je izginjala. In bilo je le še vprašanje časa, in suženjstvo je bilo odpravljeno. Odslej ni sramota ali nečast delati, marveč največja čast. Nasprotno je pa brezdelnost ali lenoba pri vseh ljudeh grda sramota, pri kristijanih tudi greh.

Pa ne le častno, marveč tudi silno koristno je delo za dušo in telo. Saj pravi slovenski pregovor, da veselo srce in zdravo telo je najboljšje blago. Kako srečen in zadovoljen je človek po napornem, a vpešno dovršenem delu! Mirna mu je vest, veselo srce že mej delom, ko počivajo strasti, in po delu, ko se veseli vspeha in sladke zavesti, da je kar najboljšje vporabil dragoceni čas in svoje od Boga podarjene dušne in telesne dari. Tudi je dokazano po izkušnji in zdravnikih, da nam nobena reč tako zelo ne krepi in pospešuje zdravja ter daljša našega življenja, kakor pridno in redno delovanje. Kako ti rdí lice po delu, kako ti diši jed, kako sladko spiš! Saj ti je znana, kajne, ona povest o izbirljivi Metki in njenem ječmenčku. — Koliko najplemenitejše radosti vživa pridni delavec pri svojem napornem delu, katere zaman iščejo brezdclni bogatini pri raznih zabavah in veselicah. Zabava je le takrat prijetna in hasna, ako se je poprej človek trudil, sicer ga ne more prav razvedriti. Da pa dobi človek pravo srečo v delu in resnično veselje do dela, mora se dela privaditi že v svoji zgodnji mladosti, sicer ne bode imel nikdar pravega veselja za delo: delo mu bo vedno kot težka kazen in neljuba pokora, kateri se izogne, če se le količkaj more. Kakor o drugih lastnostih velja tudi o delavnosti: Kakoršno smer požene mlado drevesce, v isti smeri bo rastle vedno, — kakoršen je mlad človek, tak navadno ostane vse življenje.

Zato se vselej razveselim, kjer zagledam mlade ljudi, kateri so prav urni in pridni pri delu; obratno pa me ne pripravi z lepa kaka reč tako hitro v nevoljo kakor — lenoba, če se kaže že pri otrocih! Zato sem vam tudi za danes odbral mično sliko, ki naj vas vspodbuja k pridnemu delu. Glejte, kako veselo se uči mala sestra od izurjene večje sestre ročnega dela! —

Bodi nam vsem v bodrilo krasni Gregorčičev rek:

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud ti nebo blagoslovi.

